

**Міністерство освіти і науки України
Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти
«Відкритий міжнародний університет розвитку людини
«Україна»
Хмельницький інститут соціальних технологій**

**Островська Н. О.
Добровіцька О. О.
Польовик О. В.**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ
КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ
ЗА ПЕРШИМ (БАКАЛАВРСЬКИМ) РІВНЕМ
ВИЩОЇ ОСВІТИ**

*галузі знань 23 «Соціальна робота»
спеціальності 231 «Соціальна робота»*

**Хмельницький
2023**

УДК 364 : 378(072)
О-78

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»
(протокол №2 від 30 грудня 2022 року)*

Рецензенти:

- Бриндіков Ю. В. д. пед. н., професор, завідувач кафедри соціальної роботи та соціальної педагогіки Хмельницького національного університету
- Івченко Т. В. к. пед. н., доцент, доцент кафедри соціальної роботи ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Островська Н. О., Добропіцька О. О., Польовик О. В.
O-78 Методичні рекомендації до підготовки кваліфікаційних робіт та захисту за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти : галузь знань 23 «Соціальна робота», спеціальності 231 «Соціальна робота» / уклад. Н. О. Островська, О. О. Добропіцька. – Хмельницький, 2023. – 53 с.

Ці методичні рекомендації складено відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», нормативних документів МОН України, державних стандартів вищої освіти України, нормативних документів Університету – «Положення про організацію освітнього процесу у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна», «Положення про порядок створення і організацію роботи Екзаменаційної комісії», «Положення про організацію та методику проведення поточного, підсумкового контролю та атестації здобувачів вищої та фахової передвищої освіти».

УДК 364 : 378(072)

© Островська Н. О. 2023
© Добропіцька О. О. 2023
© Польовик О. В. 2023
© ХІСТ Університету «Україна», 2023

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА	
1.1. Обсяг і структура кваліфікаційної роботи бакалавра.....	5
1.2. Вимоги до структурних елементів кваліфікаційної роботи бакалавра.....	7
2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА	
2.1. Етапи підготовки та виконання кваліфікаційної роботи бакалавра.....	15
2.2. Апробація результатів кваліфікаційної роботи бакалавра.....	19
2.3. Загальні рекомендації до оформлення кваліфікаційної роботи бакалавра	23
3. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА	
3.1. Проходження процедури перевірки кваліфікаційної роботи бакалавра на plagiat.....	28
3.2. Процедура захисту кваліфікаційної роботи бакалавра.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34
ДОДАТКИ	35
<i>Додаток А</i> Приклад оформлення титульної сторінки кваліфікаційної роботи бакалаврів.....	35
<i>Додаток Б</i> Приклад анотацій.....	36
<i>Додаток В</i> Приклад оформлення змісту кваліфікаційної роботи бакалавра.....	38
<i>Додаток Г</i> Приклад оформлення переліку умовних позначень	39
<i>Додаток Д</i> Приклади оформлення списку використаних джерел	40

<i>Додаток Е</i>	Приклад відгуку наукового керівника.....	44
<i>Додаток Ж</i>	Приклад рецензії на кваліфікаційну роботу бакалавра.....	46
<i>Додаток З</i>	Приклади оформлення рисунків	49
<i>Додаток І</i>	Приклади оформлення таблиць.....	50
<i>Додаток К</i>	Зразок висновку про рівень оригінальності кваліфікаційної роботи.....	51

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

1.1. Обсяг і структура кваліфікаційної роботи бакалавра

Кваліфікаційна робота бакалавра – важливий різновид самостійної навчально-наукової роботи здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти, під час підготовки якої вони опановують методи та набувають умінь проводити пошукові дослідження. Кваліфікаційною роботою здобувач вищої освіти завершує свою підготовку на першому (бакалаврському) освітньому рівні. Вона повинна засвідчити професійну зрілість випускника, виявити його загальнонаукову та спеціальну підготовку, уміння застосовувати здобуті у ЗВО знання для вирішення конкретних професійних завдань. Основною вимогою до здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти є самостійне і творче виконання завдань кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота бакалавра – це виконана державною мовою академічна праця, підготовлена в друкованій та електронній формі. Атестацію здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти проводять у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота бакалавра, відповідно до Положення про випускну кваліфікаційну (дипломну) роботу (проект) у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна», є випускою самостійною роботою здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що має навчально-дослідний характер [1]. Мета кваліфікаційної роботи бакалавра – систематизація, перевірка й узагальнення здобутих здобувачами освіти експериментальних даних, теоретичних знань і практичних навичок.

Екзаменаційній комісії обов'язково подаються матеріали, що підтверджують апробацію навчально-дослідної роботи – друковані статті, методичні розробки, виступи на конференціях тощо.

Кваліфікаційна робота бакалавра зі спеціальності 231 «Соціальна робота» – це самостійне теоретико-прикладне наукове дослідження здобувача вищої освіти, що виконується відповідно до навчального плану на завершальному етапі навчання за освітньою програмою «Соціальна робота» першого (бакалаврського) рівня освіти і передбачає:

- a) систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань зі спеціальності 231 «Соціальна робота» та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, технічних, економічних, виробничих та інших завдань;
- b) розвиток навичок самостійної роботи й оволодіння методикою дослідження та експерименту, пов'язаних із темою роботи.

Отже, виконання кваліфікаційної роботи бакалавра передбачає [1]:

- поглиблення, систематизацію та закріплення отриманих за час навчання компетентностей здобувача освіти;
- розвиток здатності обирати й аналізувати наукову або практичну проблему, робити висновки й узагальнення, застосовувати знання для вирішення конкретних наукових, виробничих та інших завдань, обґруntовувати конкретні рекомендації, які можуть мати теоретичний і/або практичний характер;
- напрацювання й розвиток навичок самостійної роботи і творчого пошуку, в тому числі в умовах, що змінюються;
- оволодіння методикою наукових досліджень та експерименту відповідно до спеціальності 231 «Соціальна робота»;
- визначення рівня підготовленості випускника до майбутньої професійної діяльності, самовдосконалення і продовження навчання для здобуття наступного рівня вищої освіти.

Обсяг основного тексту кваліфікаційної роботи бакалавра зі спеціальності 231 «Соціальна робота» має становити не менше ніж **40-50 сторінок.**

До основного тексту не зараховуються сторінки зі списком використаних джерел, переліком умовних позначень і додатками, а також сторінки основного змісту без тексту, на

яких розміщені лише таблиці, схеми, рисунки (ці сторінки входять до загального обсягу тексту роботи). Загальний обсяг тексту кваліфікаційної роботи не регламентується. Сторінки всіх складових кваліфікаційної роботи підлягають наскрізній нумерації.

Кваліфікаційна робота бакалавра повинна мати такі основні **структурні елементи**:

- титульну сторінку визначеного зразка;
- анотацію та «ключові слова» (українською та англійською мовами);
- зміст;
- перелік умовних позначень і скорочень (за необхідності);
- вступ;
- окремі розділи, що складаються з підрозділів і завершуються висновками;
- загальні висновки;
- список використаних джерел (у тому числі закордонних видань мовою країн Європейського Союзу);
- додатки (таблиці, діаграми, ілюстрації, документи, розрахунки, методичні розроби, моделі, макети тощо – за необхідності).

Кожен із цих елементів, а також компоненти основної частини (вступ, розділи, висновки) необхідно починати з нової сторінки.

1.2. Вимоги до структурних елементів кваліфікаційної роботи бакалавра

ТИТУЛЬНА СТОРІНКА – перша сторінка кваліфікаційної роботи призначена для попереднього ознайомлення з працею, тому важливо, щоб було коректно представлено відомості про роботу та її автора (*Додаток А*). На титульній сторінці має бути вказано наступне:

- назва закладу вищої освіти;
- назва інституту, кафедри, де виконано роботу;
- прізвище, ім'я та по батькові автора повністю;
- тема кваліфікаційної роботи;

- спеціальність, освітня програма;
- науковий ступінь, учене звання, прізвище та ініціали наукового керівника;
- місто і рік.

АНОТАЦІЮ призначено для ознайомлення зі змістом кваліфікаційної роботи загалом. Вона повинна бути стислою, інформативною та містити відомості, які дають змогу зрозуміти сутність роботи.

Анотації готують державною та англійською мовами. Зміст анотацій українською та англійською мовами повинен бути ідентичним (*Додаток Б*).

В анотації вказують прізвище та ініціали здобувача вищої освіти; тему кваліфікаційної роботи; спеціальність (шифр і назву) та освітню програму (назву); найменування закладу вищої освіти, у якому здійснено підготовку кваліфікаційної роботи бакалавра; місто, рік.

Далі в анотації подають у стислій формі виклад основних результатів дослідження із зазначенням мети, методів дослідження, наукової новизни та за наявності практичного значення роботи.

Наприкінці анотації наводяться **5-8 ключових слів** відповідною мовою.

ЗМІСТ – це третя сторінка роботи, на якій відтворено назви основних змістових частин роботи із зазначенням їх початкової сторінки (*Додаток В*).

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, символів, скорочень і термінів (у разі потреби). Якщо цього вимагає робота й автор використовує маловідомі скорочення, нові символи, позначення та ін., то їхній перелік може бути подано у кваліфікаційній роботі у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом.

Перелік треба друкувати двома колонками, у яких зліва за абеткою називають скорочення, а справа – їх докладне розшифрування (*Додаток Г*).

Основна частина кваліфікаційної роботи бакалавра має містити:

- вступ;
- розділи кваліфікаційної роботи бакалавра з параграфами;
- висновки до розділів;
- загальні висновки;
- практичні рекомендації (за потреби).

ВСТУП розкриває сутність і стан наукової проблеми (завдання). У вступі подають загальну характеристику кваліфікаційної роботи бакалавра, а саме: актуальність теми, мету і завдання, об'єкт дослідження, предмет дослідження, методи дослідження, наукову новизну, практичне значення, апробацію матеріалів кваліфікаційної роботи та анонсують структуру та обсяг кваліфікаційної роботи.

Актуальність теми – обґрунтування вибору теми дослідження (зв'язок теми кваліфікаційної роботи із сучасними дослідженнями у галузі соціальної роботи). Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми необхідно обґрунтувати доцільність роботи. Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним, досить кількома реченнями висловити суть проблеми. Бажано в актуальності зосередитися на трьох основних частинах: 1) чому ця тема важлива і потребує розв'язання; 2) хто з авторів уже досліджував окремі питання цієї проблеми і що встановлено; 3) що у цій проблемі залишилося недостатньо дослідженім і потребує вивчення.

Мета і завдання відображають стратегію дослідження.

Мета дослідження тісно пов'язана з темою кваліфікаційної роботи та повинна чітко вказувати, що саме потрібно виконати в роботі; це запланований результат, якого необхідно досягти.

Завдання – це конкретні етапи досягнення мети. Треба пам'ятати, що вони визначають спрямованість і хід дослідження. Від них залежатиме структура роботи (кожному з поставлених завдань має відповідати конкретна її частина – розділ, підрозділ). Зазвичай їх може бути п'ять – шість, при цьому перше завдання традиційно присвячено аналізу об'єкта

дослідження, вивченю наукової проблеми, яку порушене в кваліфікаційній роботі. Традиційно робота спеціальності 231 «Соціальна робота» має експериментальний характер, тому останнє завдання зазвичай передбачає практичну перевірку авторських підходів. Формулювання завдань дослідження потребує конкретизації контингенту досліджуваних (віку, статі, професійної приналежності, категорії клієнтів, виду складних життєвих обставин тощо) відповідно до теми кваліфікаційної роботи бакалавра.

Об'єкт дослідження – процес або явище, що створює проблемну ситуацію і обраний для вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта – саме на ньому необхідно акцентувати увагу, оскільки він визначає тему кваліфікаційної роботи.

Методи дослідження, які найчастіше використовують у кваліфікаційній роботі бакалавра: теоретичний аналіз і узагальнення даних наукової та методичної літератури; аналіз документальних та архівних матеріалів; вивчення досвіду провідних фахівців; педагогічні методи (спостереження, соціально-педагогічний експеримент); соціологічні методи (опитування); методи експертного оцінювання, методи математичної статистики та ін.

Наукова новизна отриманих результатів. Варто довести вагомість навчально-наукового дослідження у теоретичному аспекті. Положення наукової новизни демонструють, який рівень наукових результатів отримано в роботі (*набули подальшого розвитку наукові положення щодо..., уdosконалено відомості щодо..., уперше обґрунтовано...*). Крім того, наукову новизну роботи характеризує наявність узагальнень, систематизації навчально-наукової інформації, дослідження закономірностей, виявлення тенденцій тощо.

Практичне значення отриманих результатів – подають відомості про використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх практичного застосування. Ураховуючи важливість прикладного аспекту навчально-наукової роботи, необхідно довести можливості використання отриманих

результатів на практиці. За наявності впровадження результатів наукових досліджень у практику, слід вказувати, де відбулося впровадження і який ефект отримано.

Апробація матеріалів кваліфікаційної роботи бакалавра (за наявності зазначають назви конференцій, семінарів, зборів, інших науково-практичних заходів, на яких було обговорено результати дослідження, місце та рік їх проведення; вказують також кількість публікацій, якщо є).

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи – анонсується її структура, зазначається загальний обсяг.

Наприклад.

Робота складається із 2 розділів. Основний зміст викладено на 50 сторінках. Робота містить 12 таблиць, ілюстрована 3 рисунками. Список використаних джерел нараховує 58 джерел. Додаткову інформацію розміщено у 4 додатках.

ОСНОВНА ЧАСТИНА кваліфікаційної роботи бакалавра складається з розділів та параграфів. Кожний розділ починається з нової сторінки, а параграф продовжує текст. У кінці кожного розділу автор подає стислі висновки про одержані наукові практичні результати. У розділах та параграфах роботи автор викладає результати власних досліджень з висвітленням того нового, що він вносить у розроблення проблеми. Виклад матеріалу має бути підпорядкований одній провідній ідеї, яку чітко визначив автор.

У **розділах** кваліфікаційної роботи бакалавра має бути вичерпно і повно викладено зміст власних досліджень здобувача вищої освіти.

У розділах основної частини подають таке:

- огляд спеціальної літератури, зокрема джерел останніх років і літератури іноземними мовами;
- методи та організація дослідження;
- аналіз і результати власних досліджень автора.

Розділи кваліфікаційної роботи мають бути поділені на параграфи (нумерують арабськими цифрами. Нумерація складається з номера розділу і порядкового номера параграфу, відокремлених крапкою).

У першому розділі кваліфікаційної роботи бакалавра мають бути розкриті теоретичні основи дослідження: подаються результати аналізу доступних літературних джерел та джерел інтернету з досліджуваної проблеми. Для написання першого розділу бажано використовувати план, що допоможе логічно розмістити проаналізований матеріал, а також чітко розподілити його за параграфами. У цьому розділі використовують цитування авторів, які повинні бути оформлені згідно з вимогами. У кінці розділу подають короткий висновок до нього.

Другий розділ кваліфікаційної роботи бакалавра має висвітлювати практичні підходи та експериментальну перевірку дослідження. У цьому розділі подають відомості про проведені власні дослідження, результати опитування фахівців, соціально-педагогічних спостережень тощо. Для демонстрації та підтвердження отриманих результатів використовують таблиці і рисунки. Цей розділ присвячують експериментальним даним, які здобувач вищої освіти отримав у процесі формувального експерименту в результаті впровадження експериментального чинника (нової методики, програми, засобів тощо). Для достовірного представлення отриманого матеріалу спочатку детально описують розроблену методику, а потім подають опис її експериментальної перевірки.

ВИСНОВКИ. У висновках мають бути викладені основні навчально-наукові та практичні результати, одержані в процесі дослідження. Висновки повинні **відповідати поставленим завданням**, бути стислими, конкретними, підтверджени цифровими даними (у разі наявності). Вони мають містити стисле викладення теоретичних і практичних результатів, які отримав автор кваліфікаційної роботи особисто у процесі

дослідження, також обґрунтування перспектив проведення подальших досліджень у цій галузі. Висновки повинні мати аналітичний узагальнений характер та не подаватися як анотація чи констатація.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ має містити повний бібліографічний опис будь-яких документів, наукових праць та довідкової літератури, використаних автором у будь-якій формі, із зазначенням авторів, назви, вихідних даних і загальної кількості сторінок (для статей – першої і останньої сторінок). Записи розташовують в алфавітному порядку за прізвищами авторів або перших слів назв творів, записаних без автора; спочатку йдуть кириличні видання, потім видання латиною. Авторів, які мають однакові прізвища, записують в алфавітному порядку їхніх ініціалів; праці одного автора подають за алфавітом перших букв назв його праць.

Оформлення списку використаних джерел здійснюється за вимогами ДСТУ 8302:2015 та відповідно до наказу МОН № 40 від 12.01.2017 р. Список використаних джерел складається в алфавітному порядку, джерела зазначаються мовою оригіналу.

Зразки бібліографічного запису подано у *Додатку Д*.

Посилання в тексті кваліфікаційної роботи бакалавра роблять у квадратних дужках з наведенням порядкового номера джерела у списку використаних джерел. Не варто подавати в дужках більше ніж три посилання.

Бібліографічний опис використаного джерела має обмежуватися обов'язковою інформацією, необхідною для однозначної ідентифікації цього джерела.

ДОДАТКИ. Допоміжний матеріал, необхідний для повнішого сприйняття роботи, виносять у Додатки (наприклад, результати тестування, документи, протоколи, анкети, комплекси вправ тощо). Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ъ, наприклад: Додаток А, Додаток Б і т. д.

До додатків належить допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття кваліфікаційної роботи: проміжні формули і розрахунки; таблиці допоміжних цифрових даних; протоколи та акти випробувань, тестувань, обстежень, розрахунки економічного ефекту; листи підтримки результатів кваліфікаційної роботи; інструкції та методики, опис алгоритмів, які не є основними результатами кваліфікаційної роботи бакалавра, ілюстрації допоміжного характеру; копії публікацій автора, інші дані та матеріали.

2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПІДГОТОВКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

2.1. Етапи підготовки та виконання кваліфікаційної роботи бакалавра

Підготовка та виконання кваліфікаційної роботи бакалавра передбачає виконання таких етапів:

- вибір теми кваліфікаційної роботи;
- вивчення інформаційних джерел;
- складання плану роботи;
- підготовка теоретичної частини кваліфікаційної роботи;
- виконання практичної частини кваліфікаційної роботи;
- апробація отриманих результатів та формулювання висновків;
- підготовка інших частин кваліфікаційної роботи;
- підготовка та організація захисту;
- захист кваліфікаційної роботи бакалавра.

Орієнтовний порядок підготовки та захисту кваліфікаційної роботи бакалавра:

Етапи підготовки кваліфікаційної роботи бакалавра [1]

№	Етапи	Терміни виконання	Очікуваний результат
1	Підготовчий етап: вибір теми	до жовтня VII семестру навчального року	Затвердження теми на кафедрі, де виконують роботу
2	Опрацювання об'єктної частини дослідження (теоретичний етап)	листопад – грудень VII семестру навчального року	Складання списку інформаційних джерел, текст розділів
3	Практичний (емпіричний) етап дослідження	січень – лютий VIII семестру навчального року	Добір методів та методик дослідження, проведення експериментальних досліджень
4	Аналітичний етап	березень – квітень VIII семестру навчального року	Збір емпіричного матеріалу опрацювання результатів дослідження, підготовка висновків

<i>№</i>	<i>Етапи</i>	<i>Терміни виконання</i>	<i>Очікуваний результат</i>
5	Підготовка тексту кваліфікаційної роботи	травень VIII семестру навчального року	Текст анотацій, вступу, розділів кваліфікаційної роботи, висновків, оформлення списку використаних джерел
6	Попередній розгляд кваліфікаційної роботи на кафедрі, де її виконували	травень VIII семестру навчального року	Мультимедійна презентація, текст роботи в повному обсязі в електронному та друкованому вигляді, рекомендації кафедри щодо допуску до офіційного захисту (витяг з протоколу)
7	Рецензування кваліфікаційної роботи.	травень VIII семестру навчального року	Відгук наукового керівника та внутрішня рецензія
8	Оприлюднення кваліфікаційної роботи	за 10 днів до захисту	Оприлюднення анотації кваліфікаційної роботи на Інтернет-платформі MOODLE Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна»
9	Офіційних захист кваліфікаційної роботи на засіданні ЕК	за графіком екзаменаційної комісії (ЕК)	Рішення ЕК, підсумкова оцінка, рекомендація щодо продовження навчання на наступному рівні вищої освіти

Вибір теми кваліфікаційної роботи. Тему для дослідження обирають з низки тем, які пропонує випускова кафедра. При цьому студент може самостійно запропонувати тему кваліфікаційної роботи, на основі напрямів наукових досліджень, які виконують у цій галузі.

Тема кваліфікаційної роботи повинна бути актуальною, становити науковий і практичний інтерес, відповідати спеціальності 231 «Соціальна робота». Усі теми кваліфікаційних робіт повинні бути новітніми; бажаним є зв'язок обраної теми з майбутньою професійною діяльністю випускника; тема

кваліфікаційної роботи повинна мати комплексний характер і передбачати одночасне розв'язання як навчально-наукових завдань, так і завдань практичного і прикладного характеру. Кваліфікаційна робота бакалавра повинна враховувати подальшу перспективу дослідження обраної проблематики; слід обирати тему вузького спрямування, що сприятиме її глибшому дослідженню та висвітленню; робота повинна мати індивідуальний характер, хоча декілька робіт можуть висвітлювати різні аспекти однієї проблеми; не допускатиметься виконання кваліфікаційної роботи кількома здобувачами вищої освіти за однією або аналогічною темою.

На першому етапі відбувається вибір теми та опрацювання об'єкту дослідження, визначення мети й завдань роботи, обґрунтування актуальності теми, погодження обраної теми з керівником.

Підготовка обґрунтування теми кваліфікаційної роботи. Здобувач вищої освіти обирає наукового керівник та тему кваліфікаційної роботи бакалавра і заявую подає цю інформацію для затвердження на кафедру. Теми кваліфікаційних робіт розглядаються на засіданні кафедри та затверджують наказом у встановлені терміни. Приклад оформлення титульної сторінки – див. *Додаток Е*.

Вивчення інформаційних джерел – наступний етап праці. Він складається з пошуку та опрацювання інформації за темою кваліфікаційної роботи. Формування джерелознавчої бази може ґрунтуватися на фондах бібліотек (або електронних фондах) України. Для детального вивчення наукових проблем соціальної роботи корисним є ознайомлення з дисертаціями та авторефератами дисертаций, які захищені останніми роками.

Для вичерпної характеристики проблемного поля дослідження доцільним є аналіз дослідень і публікацій за останні 5 років, що представлені у наукових фахових виданнях.

Складання плану роботи. На цьому етапі здобувач вищої освіти повинен сформувати концепцію роботи, тобто власне розуміння сутності проблеми, визначити шляхи її розв'язання;

скласти план виконання завдань дослідження та узгодити його з науковим керівником.

Підготовка теоретичної частини кваліфікаційної роботи. На цьому етапі необхідно глибоко та різnobічно вивчити досліджувану проблему, скласти теоретичний матеріал дослідження (результати аналізу наукової та методичної літератури) з метою характеристики наукового (науково-практичного) завдання, обґрунтування ідей та сутності явища, яке вивчають. На цьому етапі добирають методи дослідження та пишуть перший розділ роботи.

Виконання практичної частини кваліфікаційної роботи бакалавра. На цьому етапі на основі попереднього вивчення передового досвіду соціальної роботи та аналізу наукових джерел здобувач вищої освіти розробляє та впроваджує авторські методики і власні креативні ідеї, проводить вимірювання, тестування, опитування для збору та накопичення емпіричних даних. На цьому етапі планують проведення експерименту та пишуть другий розділ роботи.

Апробація отриманих результатів та формулювання висновків: аналіз і обробка отриманих даних, підготовка публікацій у наукових журналах і збірниках; участь у наукових конференціях, семінарах; тощо.

Підготовка інших частин кваліфікаційної роботи: написання анотацій українською та англійською мовами (*Додаток Б*); формулювання висновків, підготовка й оформлення списку використаних джерел (*Додаток Д*), погодження усіх матеріалів кваліфікаційної роботи з науковим керівником.

Підготовка та організація захисту: перевірка кваліфікаційної роботи бакалавра на кафедрі та отримання допуску до захисту; підготовка доповіді та презентації; попередній розгляд кваліфікаційної роботи на кафедрі, де її виконували; підготовка відгуку наукового керівника (*Додаток Е*); скерування на рецензування та отримання рецензії від фахівців (*Додаток Ж*); проходження перевірки кваліфікаційної роботи на plagiat; подання повного комплекту

документів до кваліфікаційної роботи секретареві Екзаменаційної комісії (не пізніше як за п'ять днів до захисту).

Захист кваліфікаційної роботи бакалавра відбувається публічно. Анотація роботи повинна бути оприлюднена на офіційному сайті Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна».

Захист кваліфікаційних робіт бакалавра проходить згідно з навчальним планом. Остаточну оцінку виставляють члени Екзаменаційної комісії на підставі відгуку, рецензії та публічного захисту кваліфікаційної роботи.

2.2. Апробація результатів кваліфікаційної роботи бакалавра

Кваліфікаційне дослідження бакалавра має підтверджуватися апробацією його результатів.

Апробацією вважаються опубліковані результати наукового дослідження, а також виголошенні та опубліковані за результатами науково-практичних конференцій, симпозіумів, конгресів тощо.

Апробація результатів бакалаврського дослідження може здійснюватися через:

- виступ з доповіддю на науково-практичних конференціях та семінарах;

- публікацію студентом тез наукової доповіді за результатами участі у науково-практичних конференціях та семінарах;

- підготовку і опублікування результатів дослідження у вигляді наукової статті.

Наукова доповідь та порядок оформлення тез виступу на конференції.

Наукова доповідь – це публічно виголошене повідомлення, розгорнутий виклад певної наукової проблеми (теми, питання).

Структура тексту доповіді практично аналогічна плану наукової статті.

Є два методи написання доповіді. Перший полягає в тому, що дослідник спочатку готує тези свого виступу, на основі тез пише доповідь на семінар або конференцію, редактує її і готує до опублікування в науковому збірнику у вигляді доповіді чи статті. Другий, навпаки, пов'язаний з повним написанням доповіді, а потім у скороченому вигляді ознайомленням з нею аудиторії. Вибір способу підготовки доповіді залежить від змісту матеріалу та індивідуальних особливостей науковця.

Специфіка усного виступу має суттєві відмінності від друкованого змісту і форми. При написанні доповіді слід зважати на те, що суттєва частина матеріалу опублікована в тезах доповіді. Крім того, частина матеріалу подається на плакатах (слайдах, моніторі комп'ютера, схемах, діаграмах, таблицях тощо).

Тому доповідь повинна містити коментарі, а не повторення ілюстративного матеріалу. Можна зупинитися лише на одній (найсуттєвішій, дискусійній) тезі доповіді, зробивши посилання на опубліковані тези. Це дозволить на 20-40% скоротити доповідь. Добре коли доповідач реагує на попередні виступи науковців з теми своєї доповіді. Доцільним є полемічний характер доповіді: це викликає інтерес слухачів.

При написанні доповіді слід зважати на те, що за 10 хвилин людина може прочитати матеріал, що надруковано на чотирьох сторінках машинописного тексту (через два інтервали). Обсяг доповіді становить 8-12 сторінок (до 30 хвилин). Якщо доповідь складається з 4-6 сторінок, вона називається повідомленням.

Доповідь або повідомлення про проведену наукову роботу містить стисле викладення основних наукових положень автора, їх практичне значення, висновки та пропозиції.

Наукова доповідь здійснюється в усній формі в наступній послідовності: коротка оглядова частина та визначення мети дослідження; метод вирішення або нове положення, яке пропонує доповідач, основні результати, їх пояснення та висновки.

Час доповіді визначається регламентом семінару, наукової конференції, 7 до 20 хвилин, разом з тим аргументація повинна бути короткою та чіткою.

Слід уникати складних речень. Також слід виділити основну ідею доповіді, не слід деталізувати окремі положення.

При цьому слід враховувати, що, як правило, виступи на конференція супроводжуються демонстрацією слайдів, які виступаючий повинен прокоментувати.

Слід також враховувати, що за 10 хв. людина може прочитати матеріал розміщений на 4-х аркушах 14 шрифтом, з 1,5 інтервалом.

Крім того, доповідач повинен бути готовий відповісти на запитання інших учасників конференції.

Участь в конференції підтверджується сертифікатом учасника, публікацією тез виступу, або статті, підготовленої за результатом виступу на конференції.

Тезами (грец. thesis – положення, твердження) називають послідовно сформульовані основні ідеї, думки та положення наукової доповіді, повідомлення, статті або іншої наукової праці.

Рекомендований обсяг тез наукової доповіді – 2-3 сторінки друкованого тексту через 1,5 інтервали. Схематично структура тез наукової доповіді має такий вигляд: теза → обґрунтування → доказ → аргумент → результат → перспективи.

Порядок оформлення наукової статті

Стаття в стислому вигляді повинна містити ті ж елементи, що і кваліфікаційна робота, з дотриманням правил рубрикації, викладу матеріалів, оформлення таблиць, рисунків та формул.

Статтю необхідно викладати зрозумілою для широкого загалу мовою.

Обсяг статті – 6-12 повних аркушів.

Структура статті в наведеній послідовності:

- УДК;

- прізвище та ініціали автора, місце навчання, курс та спеціальність;

- науковий ступінь та вчене звання, посада наукового керівника;

- анотації та ключові слова, обсяг анотації не менше 500 знаків, ключових слів 5-7;

- основна частина статті, повинна містити такі структурні елементи:

1. Вступ (постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями – 5-10 рядків).

2. Аналіз останніх досліджень (аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання цієї проблеми і на які спирається автор та виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття – $\frac{1}{2}$ аркуша). Необхідно навести прізвище авторів та зазначити проблеми, які вони досліджували.

3. Визначення мети та завдань дослідження – 5-10 рядків (формулюється мета статті та визначаються завдання, які дозволяють її досягти). Мета – це те чого ми хочемо досягти в процесі проведення в статті дослідження. Завдання – розкривають, те що автор планує висвітлити в окремих частинах статті для досягнення мети (наприклад: дослідження теоретичних концепцій щодо досліджуваної проблеми; аналіз предмета дослідження; розроблення пропозицій та заходів для вирішення виявлених проблем).

4. Результати досліджень – 5-6 аркушів (виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів).

5. Висновки – $\frac{1}{2}$ аркуша (висновки з проведеного дослідження і перспективи подальших розвідок досліджуваного питання).

- список використаних літературних джерел, який рекомендується подавати в порядку згадування їх у тексті за наскрізною нумерацією. Оформлення списку використаних джерел здійснюється відповідно до вимог МОН України 2015 року.

Для статті рекомендується використовувати 5-10 джерел (у списку зазначаються тільки ті джерела на які є посилення в тексті).

Конкретні вимоги до оформлення статей (полів, шрифтів, абзаців, інтервалів та ін.) зазначаються у вимогах конкретного видання.

2.3. Загальні рекомендації до оформлення кваліфікаційної роботи бакалавра

Кваліфікаційну роботу оформлюють відповідно до таких правил:

- використовують текстовий редактор *Microsoft Word*;
- розміри полів сторінки: ліве – 25 мм, праве, верхнє, нижнє – 20 мм, орієнтація – книжна (Макет – Поля);
- шрифт – *Times New Roman*, розмір шрифту – 14, колір тексту – чорний (Головна – Шрифт,) міжрядковий інтервал – 1,5, вирівнювання тексту – по ширині, виступ першого рядка – 1,25 (Головна – Абзац).
- роздруковують роботу на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210×297 мм).

Під час написання кваліфікаційної роботи слід орієнтуватися на чинні стандарти у формулюванні назви, поданні рисунків, таблиць, формул, складанні списку використаних джерел тощо.

Назва кваліфікаційної роботи має бути, якщо можливо, короткою (до 10 слів), відповідати спеціальності 231 «Соціальна робота», вказувати на сутність проблеми, яку досліджують, предмет та мету дослідження. Допускатиметься додавання до назви невеликого підзаголовка, що конкретизує сутність проблеми, яку досліджують. У назві небажано використовувати ускладнену термінологію.

Текст кваліфікаційної роботи має характеризуватися логічним взаємозв'язком її частин, переконливою аргументацією викладених думок, стисливістю і точністю формулювань, виключенням неоднозначних тлумачень, доступністю, конкретністю у викладенні результатів роботи, обґрунтованістю висновків та рекомендацій.

Вимоги до тексту кваліфікаційної роботи:

- текст роботи має бути чітко структурованим, поділеним на розділи та підрозділи. В окремих випадках підрозділи можна поділяти на пункти та підпункти. Потрібно стежити, щоб кожен розділ роботи відображав результати наукового дослідження з окремої частини загальної проблеми, щоб кожен компонент

було викладено у тексті і одночасно текст був цілісним, а не фрагментарним;

- текст кваліфікаційної роботи має відрізнятися відповідною композиційністю: змістові частини тексту мають бути логічно об'єднані єдиною ідеєю, темою, проблемою, для чого слід забезпечити системний підхід до розкриття теми роботи;

- текст кваліфікаційної роботи має обов'язково містити аналіз фактів, про які йдеться, а також конкретне обґрунтування тих чи інших положень;

- у тексті не має бути повторів, особливо це стосується висновків, які роблять після кожного розділу та загальних висновків;

- текст має бути завершеним;

- у тексті слід використовувати безособову форму викладення (не використовувати авторське «я» або «ми». Наприклад: «встановлено», а не «я встановив»; «розглянуто», а не «ми розглянули»);

- визначення термінів, які подано в тексті, мають бути обґрунтованими, аргументованими;

- текст має відповідати сучасному українському правописові.

Завершеності, цілісності і зв'язності тексту кваліфікаційної роботи досягають певними спеціальними мовними засобами. Так, способом вираження логічних зв'язків є такі мовні засоби, що вказують на послідовність розвитку думки: (*спочатку, насамперед, по-перше, по-друге, отже*), заперечення (*проте, тим часом, але, однак, водночас, а втім, натомість*), причинно-наслідкові відношення (*таким чином, завдяки цьому, відповідно до цього, крім того, внаслідок цього, до того ж*), перехід від однієї думки до іншої (*звернімося до..., розглянемо, зупинимося на..., перейдемо до..., необхідно зупинитися на..., необхідно розглянути...)*), результат, висновок (*отже, все сказане дає можливість..., підсумовуючи, слід сказати*). Під час утворення порівняння найвищого ступеня використовують слова **«найбільши», «найменши»**. Логічні зв'язки між частинами тексту забезпечують складні сполучники підрядності **«завдяки тому що», «між тим як», «тому що»**,

«замість того, щоб», «з огляду на те що», «зважаючи на те що», «внаслідок того що», «після того як», «у той час як».

Рекомендовано також активно вживати похідні прийменники «протягом...», «відповідно до...», «згідно з...», «у результаті», «на відміну від...», «поряд з...».

Нумерацію сторінок кваліфікаційної роботи починають з другої сторінки. Титульну сторінку враховують, але не нумерують. Номери проставляють у правому куті верхнього поля аркуша арабськими цифрами на відстані не менше ніж 10 мм (Вставка – Номер сторінки). Слово «сторінка» не пишуть, а біля цифр не ставлять ніяких позначок.

Нумерація розділів, підрозділів, підпунктів. Розділи роботи повинні мати порядкову нумерацію та позначатися арабськими цифрами. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремленого крапкою (наприклад, 1.1. – перший підрозділ першого розділу). Заголовки мають бути короткі та однозначні.

Основні частини роботи необхідно писати з нової сторінки. Структурні елементи роботи, такі як: «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», не нумерують.

Заголовки структурних елементів і заголовки розділів друкарють величими літерами жирним шрифтом без крапки в кінці, без підкresлювання. Відстань між заголовком і основним текстом становить 2 інтервали.

Для наукового тексту характерними елементами є *ілюстрації, таблиці i додатки*. Основними видами ілюстративного матеріалу в науковому тексті можуть бути рисунки, схеми, фотографії, репродукції, діаграми і графіки. Таблиці, графіки і діаграми надають точну інформацію для підтвердження кількісних взаємозв'язків між явищами. Ілюстративний матеріал необхідно застосовувати в кваліфікаційній роботі тільки тоді, коли він дає змогу краще подати і зрозуміти конкретний матеріал. Ілюстрації мають бути обов'язково «прив'язаними» до тексту роботи і подані відразу після тексту, де на них посилаються, або на наступній сторінці.

На усі ілюстрації повинні бути посилання в тексті. Їх нумерують арабськими цифрами в межах розділу (рис. 2.1 – тобто перший рисунок другого розділу). Назва рисунка повинна бути короткою, точною, розташованою під ним (*Додаток 3*).

Таблиці. Таблицю розміщують після тексту, де дають на ній посилання, або на наступній сторінці. Таблицю нумерують арабськими цифрами в межах розділу (табл. 1.1 – тобто перша таблиця первого розділу). Назва таблиці повинна бути короткою, точною, надрукованою жирним шрифтом (*Додаток 1*).

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела. У кваліфікаційній роботі автор повинен давати посилання на джерела, матеріали, окрім результатів або цитати з яких наведено в дослідженні. Такі посилання дають змогу відшукати документи й перевірити достовірність відомостей про цитований документ, дають необхідну інформацію щодо нього. Посилатися слід на останні видання та публікації. До огляду літератури з теми дослідження автор додає фундаментальні, найважливіші, найактуальніші сучасні джерела. Загальні вимоги до цитування:

а) текст цитати починають і закінчують лапками та наводять у тій граматичній формі, у якій його подано у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропускання слів, речень при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками у круглих дужках (...);

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланнями на джерело;

г) при переказі чиєхось думок своїми словами слід бути гранично точним у викладенні думок автора і дати відповідні посилання на джерело.

При прямому цитуванні посилання в тексті роботи оформлюють після цитати, подаючи у квадратних дужках порядковий номер позиції зі «Списку використаних джерел» і номер сторінки.

Наприклад.

При визначенні темпераменту Л. Сергієнко пише, що це: «...властивість особистості, в якій відображається динаміка пізнавальних процесів, емоційного збудження і вольової активності» [45, с.8].

При непрямому цитуванні або скороченому викладі будь-якої проблеми у квадратних дужках можна наводити одну чи кілька позицій зі списку використаних джерел, розділяючи їх крапкою з комою [18; 29; 65, с.23-26].

Наприклад.

Конфлікт між студентами і викладачами можна віднести до розряду організаційно-управлінських, тому що студентська група є колективом і виконавцем, а викладач – організатором і керівником навчально-виховної діяльності [18]. Породжуються конфлікти головним чином суб'єктивними причинами, що залежать від особистісних характеристик та індивідуальної поведінки керівника і вихованців, тобто педагога і студентів [29].

3. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОРЯДОК ПІДГОТОВКИ ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

3.1. Проходження процедури перевірки кваліфікаційної роботи бакалавра на plagiat

До передзахисту кваліфікаційна робота бакалавра має пройти обов'язкову перевірку на наявність в тексті академічного plagiatу.

Академічний plagiat – це «оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства».

В Університеті «Україна» перевірка кваліфікаційних робіт здійснюється відповідно «Положення про запобігання та виявлення академічного plagiatу в наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних роботах у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна» (Наказ №201 від 27.12.2019 р.) [2].

У системі запобігання академічному plagiatу Університету як критерій оригінальності творів використовується показник рівня оригінальності тексту у відсотках, отриманих за допомогою програмно-технічних засобів перевірки на plagiat і зменшений на відсоток правомірних запозичень.

Для кваліфікаційних робіт бакалавра рекомендовано є така шкала оцінки залежно від кількісного показника рівня оригінальності твору:

Шкала оцінки кваліфікаційної роботи бакалавра залежно від кількісного показника рівня оригінальності твору [2]

Відсоток оригінальності	Рівень оригінальності твору	Рекомендована дія
понад 75%	Високий	Текст вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням. Передається на розгляд Експертній комісії
від 55% до 75%	Задовільний	Наявні окремі ознаки академічного plagiatu. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів. Передається на розгляд Експертній комісії, яка визначає необхідність повторної перевірки
від 35% до 54%	Низький	Наявні певні ознаки академічного plagiatu, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованого твору
менше 35%	Неприйнятний	Наявні істотні ознаки plagiatu. Матеріал до розгляду не приймається

Виявлені у тексті твору запозичення вважаються правомірними, якщо вони є:

- власними назвами (індивідуальними найменуваннями окремих одиничних об'єктів, у т. ч. найменуваннями установ, назвами праць, які досліджувалися у творі, бібліографічними посиланнями на джерела та ін.);
- усталеними словосполученнями, що характерні для певної сфери знань;

- належним чином оформлені цитуваннями;
- самоцитуванням (фрагментами тексту, що належать авторові твору, опубліковані або оприлюднені в електронній формі ним в інших творах), якщо воно допускається редакційною політикою видання;
- сталими методиками розрахунку елементів конструкцій, вузлів, характеристик, показників тощо [2].

Показники оригінальності (унікальності) академічних текстів (у %) можуть бути змінені за рішенням випускової кафедри, та фіксуються у відповідному протоколі засідання з урахуванням специфіки спеціальності із зазначенням підстав такої зміни, але не може бути суттєво нижчою за рекомендовані. Ця норма доводиться до відома здобувачів.

Результати перевірки на академічний plagiat оформлюються протоколом засідання кафедри. Срок перевірки не повинен перевищувати два тижні до передзахисту. За результатами перевірки автору роботи надається висновок за формою (*Додаток К*).

3.2. Процедура захисту кваліфікаційної роботи бакалавра

Підготовка до захисту кваліфікаційної роботи бакалавра передбачає підготовку презентації та доповіді за темою роботи.

Попередній захист кваліфікаційної роботи відбувається на кафедрі у присутності студентів, наукового керівника та викладачів кафедри, на якій її виконували, згідно з затвердженім календарним планом у встановлений термін.

До захисту допускають здобувачів вищої освіти за умови повного виконання навчального плану. До захисту рекомендують кваліфікаційні роботи, теми яких затверджені згідно зі встановленим порядком; структура, зміст, якість викладеного матеріалу, його оформлення відповідають вимогам до кваліфікаційних робіт за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти; пройшли перевірку на plagiat; оцінені позитивно

на попередньому захисті випускової кафедри, отримати рекомендацію кафедри до захисту та мають позитивний відгук керівника та рецензію.

Для захисту кваліфікаційних робіт у екзаменаційну комісію подають:

- кваліфікаційну роботу бакалавра;
- витяг з протоколу засідання кафедри, на якій виконували роботу, про допуск до захисту;
- письмовий відгук наукового керівника з характеристикою діяльності здобувача вищої освіти під час виконання кваліфікаційної роботи;
- рецензія на кваліфікаційну роботу бакалавра.

Захист кваліфікаційної роботи бакалавра відбувається публічно на засіданні ЕК. Здобувач вищої освіти готове для виступу доповідь та ілюстративний матеріал до неї (презентацію). Доповідь (до 7 хвилин) повинна відображати зміст дослідження, його мету, завдання, предмет та об'єкт; обґрунтування вибору теми, ступеня її висвітлення в науковій літературі. Основну частину доповіді присвячують викладенню основних результатів, науково-практичних висновків і рекомендацій за матеріалами дослідження.

Під час публічного захисту студент відповідає на запитання членів ЕК та інших присутніх. Оцінка за кваліфікаційну роботу залежить не лише від її змісту, переконливої доповіді, але й від упевненої відповіді на поставлені запитання та від коментування дискусійних положень. Автор кваліфікаційної роботи має продемонструвати такі вміння:

- логічно та аргументовано викладати матеріал;
- використовувати статистичні та інші методи дослідження;
- володіти навичками узагальнення;
- чітко формулювати висновки;
- відстоювати авторську позицію;
- обґрунтовувати інноваційні підходи до розв'язання завдань дослідження;

- володіти правилами публічного виступу (чіткістю, лаконічністю, граматичною правильністю висловлювань).

Оцінює кваліфікаційну роботу екзаменаційна комісія за національною шкалою, за 100-балльною шкалою та за шкалою ECTS.

Під час оцінювання кваліфікаційної роботи ЕК враховує три основні компоненти:

- вагомість отриманих наукових результатів та якість оформлення кваліфікаційної роботи;

- презентацію та представлення результатів роботи під час офіційного захисту;

- оприлюднення результатів кваліфікаційної роботи.

Компоненти оцінювання кваліфікаційної роботи [1]

№	Критерії оцінювання	Бали
1	Вагомість отриманих наукових результатів: точність та коректність формулювань наукових положень та висновків; наукова новизна та практична значущість; актуальність обраної теми наукового дослідження; чіткість постановки мети та завдань кваліфікаційної роботи та повнота їх реалізації; відповідність обраних методів наукового дослідження; обсяг отриманих експериментальних даних та глибина їх інтерпретації; дотримання наукового стилю викладу інформації	До 55 балів
2	Якість оформлення кваліфікаційної роботи відповідно до встановлених вимог	До 10 балів
3	Представлення результатів кваліфікаційної роботи бакалавра на офіційному захисті (якість доповіді та мультимедійної презентації, відповіді на запитання)	До 30 балів
4	Оприлюднення результатів кваліфікаційної роботи бакалавра: участь у наукових конференціях, конкурсах студентських наукових робіт; наявність наукової публікації за результатами кваліфікаційної роботи (у друкованому чи електронному виданні); упровадження результатів наукової роботи в практику, наявність актів впровадження	0–5 балів
Максимальна оцінка		100 балів

Після доповіді здобувача вищої освіти і його відповідей на запитання оголошують відгук наукового керівника та рецензію на роботу. Здобувачеві надають можливість дати пояснення щодо зауважень. Кваліфікаційну роботу оцінюють на закритому засіданні ЕК, результат оголошують після затвердження протоколу головою ЕК.

Здобувачі вищої освіти, які підготували якісну кваліфікаційну роботу бакалавра, на високому науковому рівні презентували її під час офіційного захисту, мають наукові публікації та досвід участі в наукових конференціях, можуть отримати рекомендацію екзаменаційної комісії до вступу до магістратури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення про випускну кваліфікаційну (дипломну) роботу (проект) у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна». URL : https://uu.edu.ua/upload/universitet/normativni_documenti/Osnovni_oficiyni_doc_UU/Osvitnya_d_t/Pol_pro_vipyskny_kvalifikaciiny_diplomny_robota.pdf (дата звернення : 15.12.2022)
2. Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних роботах у Відкритому міжнародному університеті розвитку людини «Україна». URL : https://uu.edu.ua/upload/universitet/normativni_documenti/Osnovni_oficiyni_doc_UU/Corporativna_cultura/Polozhennya_Antiplagiat_zi_zminamy_vid_26.03.2021.pdf (дата звернення : 15.12.2022)
3. Островська Н. О. Методичні рекомендації до підготовки магістерських кваліфікаційних робіт другого (магістерського) рівня вищої освіти : галузь знань 23 «Соціальна робота», спеціальності 231 «Соціальна робота». Хмельницький, 2021. 50 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Приклад оформлення титульної сторінки кваліфікаційної роботи бакалавра

Міністерство освіти і науки України

Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти

«Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

Хмельницький інститут соціальних технологій

Кафедра психології та соціальної роботи

Соціальна робота

(назва освітньої програми)

231 Соціальна робота

(шифр і назва спеціальності)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

МЕДІАТОРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА У СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Здобувача вищої освіти:

Бабія Артура Васильовича

Науковий керівник:

Польовик О. В., к. пед. н., доцент

кафедри психології та соціальної роботи

Рецензент:

Юрків Я. І., д. пед.н., доцент,

доцент кафедри соціальної педагогіки

ДЗ „Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка”

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

_____ „ ” 20 ____ р. С. М. Кондратюк
(підпис) (дата) (ініціали та прізвище)

Хмельницький – 2023

Додаток Б

Приклад анотацій

АНОТАЦІЯ

Тема: „Медіаторська діяльність соціального працівника у студентському середовищі”

Здобувач вищої освіти: Бабій Артур Васильович

Науковий керівник: к.пед.н. Польовик О. В.

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 95 сторінок загального тексту, 10 рисунків, перелік джерел та посилань (60 найменувань), 4 додатки.

Об'єкт дослідження – медіаторська діяльність у студентському середовищі закладу вищої освіти.

Предмет дослідження – технологія медіаторської діяльності соціального працівника у студентському середовищі закладу вищої освіти.

За результатами дослідження здійснено аналіз теоретико-методологічних зasad медіаторської діяльності у студентському середовищі розробити та експериментально перевірити програму медіаторської діяльності з налагодження міжособистісних взаємин у студентському середовищі.

Результати дослідження можуть бути використані у діяльності соціальних працівників, психологів, викладачів закладів вищої освіти щодо попередження та подання конфліктів у студентському середовищі.

Ключові слова: соціальна робота, медіаторська діяльність, студенти, заклад вищої освіти.

ABSTRACT

The theme „Mediation activities of a social worker in a student environment”

Student: Babiy Artur

Supervisor: candidate of pedagogical sciences Polyovik O.

The master's thesis consists of 95 pages of general text, 10 pictures, the list of sources and links forms 60 titles, 4 applications.

The object of study of the mediation activities in the student environment of higher education institutions.

The subject of research is the technology of mediation activity of a social worker in the student environment of a higher education institution.

According to the results of the research, the analysis of theoretical and methodological bases of mediation activity in the student environment is carried out to develop and experimentally check the program of mediation activity on establishment of interpersonal relations in the student environment.

The results of the study can be used in the activities of social workers, psychologists, teachers of higher education institutions to prevent and report conflicts in the student environment.

Key words: social work, mediation activity, students, institution of higher education.

Додаток В

Приклад оформлення змісту кваліфікаційної роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ МЕДІАТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ	
1.1. Феномен соціально-педагогічного конфлікту у закладі вищої освіти	8
1.2. Психологічні особливості конфліктної поведінки студентів закладів вищої освіти.....	18
1.3. Медіація в освітньому просторі закладів вищої освіти.....	27
Висновки до розділу 1.....	36
РОЗДІЛ ІІ. ТЕХНОЛОГІЇ МЕДІАТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА У СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ	
2.1. Технології та моделі управління конфліктами (медіаторської діяльності) в освітньому просторі закладу вищої освіт.....	39
2.2. Змістовна характеристика програми медіаторської діяльності соціального працівника у студентському середовищі.....	48
2.3. Експериментальне дослідження медіаторської діяльності соціального працівника у студентському середовищі та його результати.....	56
Висновки до розділу 2.....	60
ВИСНОВКИ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76
ДОДАТКИ.....	84

Додаток Г

Приклад оформлення переліку умовних позначень

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

- АТО (ООС)** – антитерористична операція (операція об'єднаних сил);
ДЦП – дитячий церебральний параліч;
ЗЗСО – заклад загальної середньої освіти;
ЗПР – затримка психічного розвитку;
ІПР – індивідуальна програма розвитку;
ІРЦ – інклузивно-ресурсний центр;
МОН – Міністерство освіти і науки;
ОІППО – обласний інститут післядипломної педагогічної освіти;
ООП – особливі освітні потреби;
РАС – розлади аутистичного спектру.

Додаток Д

**Приклади
оформлення бібліографічного опису у
списку використаних джерел курсової роботи
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015**

<i>Характеристика джерела</i>	<i>Приклад оформлення</i>
Один автор	Скидан О. В. Аграрна політика в період ринкової трансформації : монографія. Житомир : ЖНАЕУ, 2008. 375 с.
Два автори	Крушельницька О. В., Мельничук Д. П. Управління персоналом : навч. посіб. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Київ, 2005. 308 с.
Три автори	Скидан О. В., Кoval'чук О. Д., Янчевський В. Л. Підприємництво у сільській місцевості : довідник. Житомир, 2013. 321 с.
Чотири і більше авторів	Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Украгропромпродуктивність, 2006. 106 с. Основи марикультури / Грициняк І. І. та ін. Київ : ДІА, 2013. 172 с.
Колективний автор	Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агроекол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.
Без автора	Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. Київ : Грані-Т, 2007. 119 с.
Багатотомні видання	Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкув., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. Київ : Грамота, 2007. 638 с. Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с. Fauna України. В 40 т. Т. 36. Інфузорії. Вип. 1. Сукторії (Ciliophora, Suctorea) / И. В. Довгаль. Київ : Наукова думка, 2013. 271 сКП», 2006. – 125 с.

Автор і перекладач	Котлер Ф. Основы маркетинга : учеб. пособие / пер. с англ. В. Б. Боброва. Москва, 1996. 698 с. Брігхем Є. В. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленського та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.
Автореферати дисертацій	Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.
Дисертації	Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.
Законодавчі та нормативні документи	Жерноклеєв О. С. Національні секції австрійської соціал-демократії в Галичині й на Буковині (1890–1918 рр.) : дис. ... доктора іст. наук : 07.00.02 / Жерноклеєв Олег Станіславович. Чернівці, 2007. 476 с.
Архівні документи	Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2019. 96 с. або Конституція України: прийнята від 28 червня 1996 року. № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 03.09.2019 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80 . (дата звернення: 16.10.2019).
Патенти	Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. №2145-VIII. Голос України. 2018. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.
Препринти	Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.
Стандарти	Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.

	ДСТУ ISO 7000:2004. – [Чинний від 2006- 01-01]. Київ: Держспоживстандарт України, 2006. 231 с. – (Національний стандарт України).
Каталоги	Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін. ; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.
Бібліографічні покажчики	Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с. (Українська біобібліографія ; ч. 10).
Частина видання: книги	Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
Частина видання: матеріалів конференцій (тези, доповіді)	Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. Харків, 2013. С. 205–212.
Частина видання: довідкового видання	Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. Адміністративне право України : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197.
Частина видання: продовжуваного видання	Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р.</i> Запоріжжя, 2014. С. 211–212.
	Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.
	Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i> . Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.
	Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i> . Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.

Частина видання: періодичного видання (журналу, газети)	Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i> . 2007. № 4. С. 88–92.
Електронні ресурси	Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i> . 2017. № 5. С. 71–79. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i> . 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006 .

Додаток Е

Приклад написання відгуку наукового керівника

ВІДГУК
наукового керівника
на кваліфікаційну роботу
здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
групи СР-19-1-hm
Бабія Артура Васильовича
на тему: «**Медіаторська діяльність соціального працівника у студентському середовищі**»

Однією з актуальних проблем на сьогодні для соціальних працівників є соціальна робота з вирішення конфліктних ситуацій у студентському середовищі.

Дана проблема є актуальною, оскільки на сьогоднішній день залишаються малодослідженими аспекти медіаторської діяльності в студентському середовищі, що є підставою для констатації таких соціально-педагогічних проблем як дослідження конфліктної поведінки студентів, а також вплив соціального працівника-медіатора на подолання конфліктів у студентських колективах закладів вищої освіти.

Дослідження А. В. Бабія набуло високого рівня самостійності на всіх етапах написання кваліфікаційної роботи, що дозволило здобувачу вищої освіти проявити професійні та особисті якості наполегливого та цілеспрямованого дослідника, застосувати критичне мислення, далекоглядність і творчі здібності у процесі розв'язання різнопланових дослідницьких завдань.

Результативність його науково-педагогічної діяльності свідчить про те, що він сформувався як науковець, який вміє ставити наукові завдання та успішно їх виконувати. Підтвердженням цього є отримані А. В. Бабієм результати дослідження: надано характеристику феномену соціально-педагогічного конфлікту у закладі вищої освіти; визначено психологічні особливості конфліктної поведінки студентів

закладів вищої освіти; проаналізовано медіаторську діяльність в освітньому просторі закладу вищої освіти; досліджено існуючі технології та моделі управління конфліктами (медіаторської діяльності) в освітньому просторі закладу вищої освіти; розроблено та надано змістовну характеристику програмі медіаторської діяльності соціального працівника у студентському середовищі; експериментально перевірено програму медіаторської діяльності з налагодження міжособистісних взаємин у студентському середовищі.

Все зазначене вище дає підстави говорити про високий рівень самостійності, науковості, достовірності поданого на захист дослідження, а також можливість автора отримати позитивну оцінку атестаційної комісії.

Науковий керівник:

к.пед.н., доцент кафедри
психології та соціальної роботи

Ольга ПОЛЬОВИК

Додаток Ж

Приклад рецензії на кваліфікаційну роботу бакалавра

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу бакалавра спеціальності
231 «Соціальна робота»

Бабія Артура Васильовича

на тему: «**Медіаторська діяльність соціального працівника у студентському середовищі**»

Обсяг кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до розділів, загальних висновків та 4 додатків. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи – 96 сторінок. Робота містить 9 рисунків. Список використаних джерел складається з 60 найменувань.

Актуальність теми обумовлена тим, що на сьогоднішній день залишаються малодослідженими аспекти медіаторської діяльності в студентському середовищі, що є підставою для констатації таких соціально-педагогічних проблем як дослідження конфліктної поведінки студентів, а також вплив соціального працівника-медіатора на подолання конфліктів у студентських колективах закладів вищої освіти.

Відповідність змісту кваліфікаційної роботи обраній темі та завданням. Зміст рецензованої роботи повністю відповідає означеній темі, меті та завданням дослідження.

Структура роботи й характеристика виконання кожного розділу кваліфікаційного дослідження.

У першому розділі висвітлено теоретико-методологічні засади медіаторської діяльності у студентському середовищі. Здобувачем освіти здійснено аналіз феномену соціально-педагогічного конфлікту у закладі вищої освіти; розкрито психологічні особливості конфліктної поведінки студентів закладів вищої освіти; охарактеризовано специфіку медіації в освітньому просторі закладів вищої освіти.

Практична частина роботи присвячена дослідженню технології медіаторської діяльності соціального працівника у студентському середовищі, а саме: здійснено змістовне обґрунтування технології та моделі управління конфліктами (медіаторської діяльності) в освітньому просторі закладу вищої освіти; розроблено програму медіаторської діяльності соціального працівника у студентському середовищі; експериментально досліджено медіаторську діяльність соціального працівника у студентському середовищі та його результати.

Висновки кваліфікаційної роботи послідовно висвітлюють отримані у процесі наукового пошуку результати дослідження, що вказують на виконання поставлених меті завдань наукової роботи.

Характеристика використаних джерел та їх відповідність обраній тематиці. Список використаних джерел налічує 60 найменувань, що за своїм змістом висвітлюють проблему дослідження й оформлені відповідно до діючих офіційних вимог щодо бібліографічного списку джерел (ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» з урахуванням правок»).

Позитивні аспекти рецензованої роботи. Справляє позитивне враження грамотне використання як теоретичних методів дослідження (аналіз наукової літератури для з'ясування змісту базових понять дослідження; систематизація, типологізація, порівняння, класифікація, узагальнення для обґрунтування сутності та особливостей медіаторської діяльності соціального працівника), так і емпіричних (діагностичні (анкетування, тестування, бесіди, соціально-педагогічний тренінг), соціально-педагогічний експеримент для вивчення стану досліджуваної проблеми та перевірки ефективності розробленої програми медіаторської діяльності з налагодження міжособистісних взаємин у студентському середовищі).

Теоретичне та практичне значення кваліфікаційної роботи. *Теоретичне значення* дослідження полягає в уточненні і доповненні поняття феномену соціально-педагогічного конфлікту у закладі вищої освіти, наявних у науці уявлень щодо психологічних особливостей конфліктної поведінки студентів закладів вищої освіти та сутності медіаторської діяльності соціального працівника в освітньому просторі закладів вищої освіти.

Практичне значення одержаних результатів визначається тим, що дослідження дало можливість доповнити знання власне про технології та моделі управління конфліктами (медіаторської діяльності) в освітньому просторі закладу вищої освіти і розробити програму медіаторської діяльності з налагодження міжособистісних взаємин у студентському середовищі.

Оцінка роботи з точки зору відповідності до формальних вимог. Культура написання кваліфікаційної роботи є високою, текст подано науковим стилем, чітко й правильно оформлені посилання на джерела та графічні об'єкти роботи (таблиці, рисунки).

Загальна оцінка роботи та рекомендації щодо допуску до захисту в ЕК.

Кваліфікаційна робота Бабія Артура Васильовича «Медіаторська діяльність соціального працівника у студентському середовищі» цілком відповідає кваліфікаційним вимогам даного типу наукових робіт, може бути допущена до публічного захисту та заслуговує на позитивну оцінку.

Рецензію склала:

д. пед.н., доцент,
професор кафедри
соціальної педагогіки
ДЗ „Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка”

Ярослава ЮРКІВ

Додаток 3

Приклади оформлення рисунків

Рис. 1.3. Канадське законодавство освіти

Рис. 2.1. Складові соціально-педагогічного супроводу дітей з ОІП

Додаток I

Приклади оформлення таблиць

Таблиця 2.1.

Результати дослідження рівня тривожності дітей з ООП (%)

№ з/п	Шкала	Рівень тривожності			
		Низький	Середній	Високий	Дуже високий
1	«Загальна привожність»	69,2	23,1	7,7	0
2	«Тривога у відносинах із однокласниками»	69,2	15,4	15,4	0
3	«Тривога, пов'язана з оцінкою оточуючих»	34,6	34,6	26,9	3,9
4	«Тривога у відносинах із учителями»	80,7	15,4	3,9	0
5	«Тривога у відносинах із батьками»	69,2	19,2	7,7	3,9

Таблиця 1.4.

Система надання соціальних послуг [45]*

Уповноважені органи	Отримувачі соціальних послуг	Надавачі соціальних послуг
Мінсоцполітики	Отримувачі	Надавачі (державні та недержавні)
Місцеві держадміністрації	Об'єднання отримувачів	Об'єднання надавачів
Органи місцевого самоврядування (у тому числі ОТГ)		Об'єднання працівників

* якщо таблицю взято з літературних джерел, необхідно вказати посилання на джерело

Додаток К

Зразок висновку про рівень оригінальності кваліфікаційної роботи бакалавра

**Відокремлений структурний підрозділ закладу вищої освіти
„Відкритий міжнародний університет розвитку людини
„Україна”**

**Хмельницький інститут соціальних технологій
Кафедра психології та соціальної роботи**

ВИСНОВОК ПРО РІВЕНЬ ОРИГІНАЛЬНОСТІ ТВОРУ

Назва твору „Медіаторська діяльність соціального працівника у студентському середовищі”

Вид твору: кваліфікаційна робота бакалавра

Автор: Бабій Артур Васильович, СР-19-1-hm

Обсяг твору: 91 арк.

**Програмно-технічні засоби перевірки на оригінальність твору:
Антиплагіатна система „Unicheck”**

Результати перевірки на оригінальність твору

Назва структурного елементу твору (розділів)	Обсяг рукопису	Обсяг твору, який перевірено на оригінальність	Показник оригінальності (у відсотках)	Обґрунтування використання запозичень
Титульна сторінка та зміст	2	—	—	—
ВСТУП	5	—	—	—
Розділ 1. Теоретико-методологічні засади медіаторської діяльності у студентському середовищі	31	31	88,6%	Запозичення, виявлені в роботі, є законними і не є plagiatом
Розділ 2. Технології медіаторської діяльності соціального працівника у студентському середовищі	32	32		

ВІСНОВКИ	4	4		
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	4	–	–	–
ДОДАТКИ	13	–	–	–
Всього	91	67	88,6%	–

Загальний висновок і рекомендації Експертної комісії:

Виявлені запозичення не є plagiatом, розміщені в розділах, які не описують безпосередньо авторське дослідження (на всі запозичення в тексті є посилання, також виявлено збіги, які не є plagiatом а власними назвами).

Підтвердження: Звіт антиплагіатної програми „Unicheck” у форматі PDF

Голова Експертної комісії

к.пед.н. доцент кафедри _____ Наталія ОСТРОВСЬКА

Члени Експертної комісії

к.пед.н. доцент кафедри _____ Ольга ПОЛЬОВИК

к.пед.н. доцент кафедри _____ Юлія ЛУЧКО

к.соціол.н. доцент кафедри _____ Олександр КОВТУН

10.01.2023

Навчально-методичне видання

Укладач:

Островська Н. О.
Добровіцька О. О.
Польовик О. В.

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ
РОБІТ ЗА ПЕРШИМ (БАКАЛАВРСЬКИМ) РІВНЕМ
ВИЩОЇ ОСВІТИ**

**галузі знань 23 «Соціальна робота»
спеціальності 231 «Соціальна робота»**

Матеріали подано в авторській редакції

Підписано до друку 15.01.2023. Формат 30×42/4.
Папір офсетний. Умовн. друк. арк. 5,16.
Обл. вид. арк. 1,0. Наклад 50 прим.